

Сатук Боғрахон (915–955) — Карахонлар давлатининг асосчиси ва биринчи хукмдори. У 915 йилда Баласогунда тугилган. Сатук Боғрахон 940 йилда Баласогун хукмдорини ағдариб, ўзини олий хокон деб эълон қилган.

Сатук Боғрахон ислом динини қабул қилган биринчи туркий хукмдорлардан бири бўлиб, у "Абдулкарим" исмини олган. Унинг исломни қабул қилиши ва унинг хукмронлиги даврида ислом дини Карахонлар давлатининг расмий динига айланган.

Сатук Боғрахоннинг ўғли Мусо 960 йилда исломни давлат дини сифатида эълон қилган. Бу воқеа Карахонлар давлатининг тарихида муҳим аҳамиятга эга бўлиб, Марказий Осиёда ислом маданиятининг тарқалишига катта хисса қўшган.

Сатук Боғрахон 955 йилда вафот этган ва унинг қабри Қашқар яқинидаги Атуш шаҳрида жойлашган. Унинг қабри устида "Сатук Боғрахон" макбараси қурилган бўлиб, бу жой тарихий аҳамиятга эга.

Корахонийлар — IX-XII асрларда Мовароуннахр, Туркистон ва Шарқий Туркистон ҳудудларида хукмронлик қилган туркий сулола. Бу сулола Туркистондаги туркий халқлар орасида биринчи бўлиб исломни давлат дини сифатида қабул қилган. Корахонийлар сулоласи корахонийлар ёки илақхонлар сифатида ҳам маълум.

Корахонийлар тарихидаги муҳим воқеалар

Сулоланинг келиб чиқиши: Корахонийлар сулоласи асосчиларидан бири бўлган Сатук Бограхон (904–955) Исломни кабул қилиб, уни бутун сулоласига жорий қилган. Унинг раҳнамолигида Корахонийлар сулоласи қудратли давлатга айланди.

Исломни кабул қилиши: Корахонийлар сулоласи исломни давлат дини сифатида кабул қилган илк туркий давлатлардан бўлиб, бу ҳолат ўша даврдаги маданий ва иқтисодий алоқаларнинг кучайишига сабаб бўлди.

Сугдиёна ва Самарқанднинг аҳамияти: Корахонийлар ҳукмронлиги даврида Самарқанд ва Сугдиёна минтақаси муҳим маданий ва иқтисодий марказга айланди. Улар маданият, илм-фан ва савдо таракқиётига катта ҳисса қўшдилар.

Корахонийлар давлатининг бўлиниши: XII аср бошларида сулола иккига бўлинди — шарқий ва ғарбий қисмларга. Бу бўлиниш ички қарама-қаршилиқларни кучайтирди ва Корахонийлар сулоласининг заифлашишига сабаб бўлди.

Корахонийлар маданияти ва мероси

Корахонийлар даврида туркий халқларнинг маданияти, адабиёти ва архитектураси ривожланди. Туркий тил ривожига катта эътибор берилган, шунингдек, исломий меъморий ёдгорликлар қурилиши ҳам авж олган. Корахонийлар даврида қурилган қатор мадрасалар, масжидлар ва қарвонсаройлар Мовароуннаҳр ва Туркистон ҳудудидаги исломий маданият ривожига асос солди.

Корахонийлар давлатининг мероси, айниқса, туркий халқлар учун муҳим аҳамиятга эга бўлиб, уларнинг давлатчилиги ва маданий ривожига йўл очиқ берди.

Абу Муслим тайёрлади